

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 15. LISTOPADA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 6. Listopada.

Z Petersburga przyszła tu wiadomość, iż Arcy-Xiaże Palatyn stanął tam na dniu 15. Października. — Wyprawa W. Xiężniczki Aleksandry Pawłowny małżonki Arcy-Xiażęcia Palatyna, przybyła na 62 wozach do Offen dnia 27, p. m.

z Hagi dnia 29. Października.

Dla nadzwyczajnych wydatków które na obronę kraju czynić musiano, potrzeba było wstrzymać część usługi publicznej, i wypróżnić wszystkie kasy. Dla dopełnienia tego braku, wniesiono było w Radzie dnia wczorajszego, ażeby nałożyć nową kontrybucyą; drugie nadzwyczajne zgromadzenie potwierdziło natychmiast tę rezolucyą. To prawo wyraża, iż wszystkie osoby które roku przeszłego otaxowane były na podwoyny podatek od własności i dochodów, będą przymuszone zapłacić jeszcze niezwłocznie jeden procent od pierwszej kontrybucyi. Rapporta od pułkowney Hollandyi donoszą o ciągłym wliadaniu wojsk Angielskich na okręty, od czego jednak wstrzymała się jeszcze wojska Moskiewskie, które zda się, iż nayożniej popłyną, ponieważ ich dalsze przeznaczenie nie jest jeszcze ustanowionym. Dotąd nie więcej jak 7 tysięcy ludzi wliadło na okręty; chorzy i ranni najpierwsi byli wysłani, 1500 koni artyllerycznych i wozów w różnych miejscach Polder i Zype sprzedano więcej dającym, nayznaczniejszą część Rząd nasz zakupił. G. Brune w małej liczbie Rapportów przesyłanych naszemu Dyrektoryatowi donosi, iż Reprezentant Gerlsma i brat jego zabrani w Zuidersée, wypuszczeni zostali na wolność bez okupu. Pod dniem wczorajszym donosi, iż żądał od Xcia d'York wolnej żeglugi dla rybołówstwa w Zuidersée, lecz odpowiedź była odłożona aż do umowienia się w tej mierze z Admiralem Mitchell; kończy na doniesieniu, iż flota Admirala Dikson przybyła dniem wprzód do Texel z wielką liczbą przewożonych statków, z czego domyślać się można, iż większa część wojsk w tym miejscu odpłynie. Ta flota transportowa w sam czas przychodzi, gdyż pożałować pora roku i straszna wilgoć z wody wychodząca, sprawiła wiele chorób w wojsku, i już nie mało żołnierzy życia pozbawiła.

Potym Rapportem G. Brune wyjechał do Amsterdamu, gdzie Muncypalność dała dla niego ucztę. G. Gouvion który dnia 10 Września na placu bitwy mianowany został Generałem dywizyi, dowodzi Armią w jego nieprzytomności. — Francuzi cofają się już z pułkowney Hollandyi. — Prawo względem ukarania tych którzy przeciw terazniejszemu porządkowi rzeczy w pułkowney Hollandyi i Fryzlandyi powstali, z wielką surowością jest wykonywane. Wiele osób zostało aresztowanych. Bandery domu Oranij częścią uroczystie spalono częścią podarto. — Mocno tu teraz zaczęto rekrutów wybierać. Płacą na rękę 10 dukatów, a przytawiającemu rekruta 5 dukaty. — Xiaże York zamyśla na dniu 1. Listopada odpłynąć wraz z kapitanem Popham. Liczba wojsk Rosyjskich wliadł na okręty mających wynosi 14,700 ludzi.

z Paryża dnia 27. Października.

Rada 500. zaprosiła GG. Moreau i Buonaparte na ucztę obywatelską. Widzieć więc będzie można razem u jednego stołu Fabiusza i

Scypiona. Championnet pisał do Dyrektoryatu prosząc o dymisyę, ażeby iak wyraża w swym liście, Buonaparte sam zawoował Włochy. — Pani Lafayette i iey córka oddały wizytę Generalowi Buonaparte, dziękując mu za staranie, które czynił o uwolnienie Lafayetteta z więzienia.

Mówią, iż flota Brzeska nie tylko już wypłynęła z portu, ale nawet do swego przeznaczenia przybyła. Ma ona poleconą sobie iak nayważniejszą wyprawę, której skutecznie ma zadać okropny cios Anglii.

Dyrektoryat w swoim poselstwie doniósł o bydwom Radom o kapitaniacyi podpisaney w Alkmaar. — Z Nantes pod dniem 21. donosi, iż zgraia Szuanow wdarła się do tegoż miasta różnemi miejscami przy okrzykach niech żyje Krol i Religia; Natychmiast uderzono na trwogę. Obywatele rzucili się do broni, wyprowadzono armaty i uciერano się na rozmaitych placach. Prezydent muncypalności Ob. Saget miał prześrzeloną nogę, którą mu potem upiłowac musiano. Pomiędzy zabitymi Szuanami znajduje się ich dowódca. Opuszcili oni miasto prawie w tym samym momencie, w którym do niego weszli; ścigani są gościnnie ku Rennes idącym. — Miasto Nantes znajduje się w stanie oblężenia. — Po przeczytaniu w Radzie 500. raportu względem odparcia Szuanow z pod Nantes przez gwardye narodowe, Rada dekretowała, aby pochwała gwardyi narodowej Nantenskiej w protokół była wpisana.

Liczba Szuanow, którzy do Nantes wdarli się wynosiła 1500. ludzi naywięcej konnicy. Rozmaite domy zostały przez nich zrabowane. Na zapytanie forpocztow kto idzie? Szuani odpowiedzieli. Kolumny miejscowe, kilku żołnierzy na forpocztach stojący zostali przez nich zabici. Szuani odbierali z Anglii pieniądze i amunicyę. Schwytani, śmiercią ukarani zostali. Ludność miasta Nantes wynosi 70 tysięcy dusz. Tamtejszy komendant Bourgeois został także rannym.

Pomiędzy rozmaitemi Dziennikami, na których prasły pieczęcie przyłożono, znajduje się także Przyjaciel Praw Paultiera. Wszakże wyszedł tegoż samego jeszcze wieczora inny Numer, pod tytułem Dziennik Paultiera Reprezentanta z Pas de Calais. — Z powodu zakazu Dziennikow Briot powstał mocno w Radzie 500. Prawo (rzekł) które poddało dzienniki pod dozór Dyrektoryatu, oddawna już straciło moc swoją, a jednakże Dyrektoryat tak w tej mierze postępuje, jak gdyby to prawo jeszcze się utrzymywało. Wszakże krok ten nie pochodzi od samego Dyrektoryatu, lecz od kancelaryi policyiney. Wyślano zostało poselstwo do Dyrektoryatu, żądające objaśnienia od niego, iakich użył środków do wstrzymania nadużycia tej władzy zwierzchniej. — Wdowy Petiona, Carra i innych ofiar rewolucyjnych, którym pensyę od 2000 franków dawno wyznaczono, przełożyły Ciału Prawodawczemu, iż ponieważ pensye te przez zażłże odmiany w interesach skarbowych do nie znaczącej kwoty są zmniejszone, przeto dopraszają się o zamianę tych pensyi w dobra narodowe, na wzór daru dla obywatelki Roberjet uczynionego. — Massena doniósł, iż korpus Kondesza zupełnie przeszedł na żółd Rosyjski i mundur Rosyjskie nosi. Zkąd czyni zapytanie, czyli zabrani z tego

korpusu jeńcy, iako emigranci, czyli też iako poddani mocarstwa nieprzyjacielskiego uważani być powinni. — Massena nie chce sam tego zapytania rozwiązywać, odesłał takowych jencow pod dobrą eskortą do Besançon. — General Brune kommanderujący armią naszą w Hollandyi, był przed rewolucyą uczonym w zaciszu domowym pracującym. W roku 1788. wydał sławną swoją Podroż z Paryża do Bordeaux, w której duch filozofii wszędzie się przebił. Podobnie iak G. Buonaparte jest wielkim wielbicielem Ossiana. Po zasłzłej rewolucyi w r. 1789. kupił sobie drukarnią, i pisał dziennik, w roku jednak 1790. zamienił pióro na szpadę. Syn Lafayetteta walczył teraz w armii jego w szeregach gwardyi narodowej Batawskiej. — Pogliska tu rozszerza się, iż General Buonaparte wkrótce wyjedzie ztąd z ważnym zleceniem dyplomatycznym.

Wypis z listu Generala kommanderującego Masseny do ministra wojennego pod d. 25. Vendemiaire (15. Października.)

Obywatelu ministrze. Ostatnie doniesienia, które odebrałem o G. Suwarow, zawierają w sobie, iż od trzech dni jest choroba złożony w Mayensfeld, iż armia jego obraca się ku Feldkirch, z czego można wnosić, iż stara się połączyć z szczatkami armii Korsakowa. To połączenie tym podobniejszym się staie, iż Moskale, którzy itali nad Renem, wszyscy są przez Austryjakow zastąpionemi i ściągają się ku Bregenz. Pomiędzy do Gryzonow między 26 i 27. (18 i 19. Października.)

Część załogi wyszłej z Korfu powracając do Francyi, zabrana była przez korsarzow Algierskich i zaprowadzona do Algieru z złamaniem kapitulacyow zawartych z officerami Moskiewskimi i Tureckimi. Rząd dopominał się o uskutecznienie kapitulacyi. Akt przez który Porta r. zkasowała Deiwii Algierskiemu niezwłoczne wydanie tych jeńcow i wiozącego statku, został tu urzędownie ogłoszonym.

Opowiadają tu następującą anekdotę o iednym Mameluczku z G. Buonaparte przybyłym. Gdy wysiadł na ląd w Frejus, pytał się w iakim kraju zostaje? — We Francyi odpowiedziano mu. — A sąż tu także konie, krowy i osły iak u nas. — Nieinaczey. — I Arabowie rozboiem się bawiący? — Nie. — Młody Mameluk był bardzo tą ostatnią odpowiedzią uradowany. Gdy jednak w okolicy Aix podrożni zrabowani zostali, uskarżał się, iż go oszukano, i był w przekonaniu, iż i we Francyi Arabowie się znajdują. — Po zwycięztwie pod Abukir na dniu 25 Lipca Buonaparte rozkazał, aby brygadzie kawaleryi G. Murat, która się tam naybardziej wstawia, dane były dwie Angielskie armaty, które z Londynu do Konstantynopola w podarunku wiezione były, a które pod Abukir zdobyte zostały. Imiona trzech regimentow wspomnioney brygady, wyrzynięte są wraz z imieniem G. Murat na wspomnionych armatach.

Na dniu 1. Sierpnia G. Buonaparte wydał następujący rozkaz do armii. — „Imię Abukir było dla wszystkich Francuzow obmierzłe, dzień 25 Lipca okrył je sławą. Zwycięztwa przez armią odniesione przyspieszą powrót iey do Europy. Zdobyliśmy Moguncyą i gra-

nice Renu. Dziś za jednym działaniem odzyskujemy nasze i przymierzeńców naszych w Indjach osady. Oddajemy w ręce rządu moc przymuszenia Anglii pomimo zwycięstw iey na morzu, do chwalebego pokoju dla Rzeczypospolitej. Wiele ucierpieliśmy, trzeba było pokonać nieprzyjaciół, i trzeba będzie jeszcze ich więcej zwalczyć, lecz nakoniec wypadną skutki godne ufowań naszych, i ściągające dla nas wdzięczność oyczyzny.

(Podpi.) Buonaparte.

Lift ministra wojennego pod d. 14 t. m. do urzędników marynarki w Bordeaux i innych portach względem embargo wydany, był treści następującej: „Ważne powody zniewoliły Dyrektoryat do włożenia powszechnego embargo na okręty neutralne, teraz w portach Rzpltey znajdujące się, równie jak na te, któreby do nich poznały zawinąć mogły. Szrodek ten użyty tylko będzie na ten moment, a za kilka dni nowe rozkazy odbierze. Gdy jednak Dyrektoryat nadewszystko pragnie być sprawiedliwym, przeto wzywam was w imieniu iego, przelać mu zażalenia iakieby z tego powodu właściciele okrętów i wszyscy korespondenci portowi zanotować mogli, a którychby interessa przez takowe urządzenia cierpieć miały. Nie straciecie przeto momentu czasu w ogłoszeniu nakazu Dyrektoryatu we wszystkich portach okręgu waszego, a prócz tego przysłaćcie listy wstrzymanych okrętów z wymienieniem bandery, którą na łobie noszą.

(Podpisano.) Bourdon.

Słychać iż Admirał Massfaredo dowodzić będzie en chef flotą połączoną w Breść. Powłecznie tu rozumieją, iż flota ta do Irlandyi lub fłamey Anglii iest przeznaczona. Są jednak tacy, którzy sądzą iż Buonaparte z flotą tą do Konstantynopola popłynie. — General Vandamme w liście swoim do Administracyi centralnej departamentu Skaldy wyraził: „Bitwy w Hollandyi były więcej teraz stanowiącemi, niż dawniej pod Hondschoote. Strata nieprzyjaciela w kampanii przez miesiąc ieden trwającej, wynosi w zabitych, rannych, i jeńcach do 15 tysięcy ludzi, 36. armat i trzy razy tyle wozów ammunicyjnych. Kosztowała zaś ta wyprawa przeszło 4. miliony funtów szterlingów (160. milionów złotych). General Brune żądał powrocenia floty Batawskiej, lecz żądanie jego zostało bez skutku. Dopiero przy pokoiu oddanie iey nastąpić może. Dwadzieścia pięć tysięcy wojska naszego z Hollandyi poydzie nad Ren dla wzmocnienia tam armii. — Mowią iż wojska Rossyjskie w Hollandyi będąc pierwsze na wyspę Wight na ląd wysadzone zostały.

Dnia wczorajszego Buonaparte oddał prywatną wizytę Dyktorom Sieyes i Roger Ducos, wieczorem znajdował się na sefii Instytutu którego iest członkiem. D. 24. znajdował się na reprezentacyi Snu Aryodana, lecz dla okłasków które mu czyniono wyjechał po pierwszym akcie. — Dziś Dyktorowie Sieyes i Roger Ducos oddali G. Buonaparte wzajemną wizytę. Trzej inni Dyktorowie iuż ię wprzód u niego znajdowali. Buonaparte był na obiedzie u Prezydenta Dyrektoryatu Gohier. Uważano, iż mało sam mówią, wiele czynił zapytań. Pytano go iaki z przywiezionych wynalazków nasywiecy zadziwił Egipcyanów. Miałem też samą ciekawość odpowiedzieć Buonaparte, i uczynilem to pytanie jednemu z znacniejszych krajowych Imanów; ten odpowiedział mi, iż to najbardziej zadziwiło mieszkańców, iż nas widzieli razem iedzących i piących, i że się spodziewali z tak dobrego zwyczaju korzystać.

Rezolucya Rady 500. względem utworzenia z kaprow marynarki auxyliarnej została odrzucona przez Radę Starzych z powodu, iż odejmuie Dyrektoryatowi władzę nad częścią siły morskiej, ofłabia marynarkę Rzpltey, i mogłaby sprawić niezgodę pomiędzy marynarzami. — Biskup Royer olkarzony iest o Kazanie, w którym niedawno wyraził: „Możemy z S. Pawłem powiedzieć: Upadliśmy. Włzytko iest zniszczone ołtarz i kapłaństwo. Lecz przyjdzie czas, kiedy oddawane będzie Bogu co iest Bołkiego, a Cesarzowi co iest Cesarzkiego.

Massfena odebrał rozkaz do wkraczania przez Gryzyny i Tyrol do Medyolanu, w celu utworzenia drogi dla armii Championneta. — Buonaparte przywiozł z sobą z Egiptu młodego Beauharnois syna żony swoiey. General Bernadotte posiada przyjaźń jego.

Ob. Rudler ma być znówu wysłany za Kommissarza do Departamentu Nadreńskich. — Włzytko zda się przepowiadać ważne wypadki. Jakkolwiek mówią tu bardzo o pokoju, Massfena tchnie iednak samą tylko wojną. Ma on teraz postać Herkulesa śpiącego, który siły swoie do nowych zwycięstw gotuje. Powrót G. Buonaparte nadaie nową wojskom energią. Włzytko nadzieję pokładają, iż Bohater Wschodu który Anglików poraził pod Abukir, i fłerca Egipcyanów umiał sobie zylkać, potrafi także nadać pokoy Europie.

Skutkiem włożonego na okręty embargo iest, iż dnia 20 Paździ. 20 batów kanonierkich wypłynęło z Havre. Zawinięte one do Dunkierki. — Buonaparte złożył publicznie podziękowanie Ob. Volney za opisanie iego Egiptu i Syrii. Wyraził mu, iż iest ieden z podróżnych, który naleyplej widzieli fwoim prawdę wytławił łącząc dotey zalety wielki talent doskonałego postrzegacza. — General St. Cyr przybył do Paryża.

Od czasu powrotu G. Buonaparte do Francyi, porty południowe zaczynają zatrudniać się spekulacyami handlowemi do Egiptu. Nowy powód do domysłu, iż pokoy

z Portą zawartym został. — Z Tulonu wypłynęła flota z wielu żywnościami do Nicei dla armii naszej Włoskiej. Żywności te wyłarczą przez mielące dla 40 tysięcy wojska. — Tutejsze dzienniki twierdzą, iż G. Thureau przez Medyolańskiemi wkroczył. Z drugiej strony Francuzi weszli do Lugano — Inżenier Campmas będzie czynił na Sekwanie doświadczenie ważnego wynalazku, przez który okręty od rozbicia się mają być uratowane.

z Paryża dnia 29. Października.

General Brune dopraszał się u Rządu Batawskiego o uekwipowanie i ubranie całej armii Francuskiej sposobem gratyfikacyi za usługi temuż Rządowi oddane. Tylko 10 tysięcy ludzi z tej armii ma pozostać w Hollandyi reszta uda się nad Ren. — Dyrektor Cisalpiński Sopranzi przybył do Paryża dla prywatnych swych interesów. Jego koledy włożyli na niego obowiązki złożyć G. Buonaparte powińszowanie z łączliwego iego przybycia. Ob. Serbelloni minister pełnomocny Rzpltey Cisalpińskiej towarzyszyć mu będzie.

Na sefii publicznej Rady 500. po długich sporach uchwalono następującą rezolucyą. 1.) Wybrana będzie tymczasowo sposobem pożyczki na zaległych kontrybucjach luma 50 milionów dla zapewnienia potrzeb roku 8. — 2.) Wypłacanie tej pożyczki odprawiać się będzie w dzielącej części przez 10 mielęcy, zatrzymując po 5 milionów co mielęcy na kontrybucjach roku 8. rachując od przyszłego 1. Germinal. — 3.) Skarb narodowy utrzymywać będzie dokładne rachunki przychodzących zaległych kontrybucyj i luma, które użycie na dopełnienie pomienionej pożyczki 50 milionów. Te rachunki co mielęcy Ciału Prawodawczemu podawane będą. — 4.) Kredyt 30 milionów pozwolony na zaciąg batalionów polskich, będzie ulukuteczony nie tylko na pożyczkę 10 milionów, ale też na funduszach, które wchodzić będą z zaległych kontrybucyj. — 5.) Prawo 6 Vendemiaire nakazujące wstrzymanie tych zaległości na potrzeby szpitali, nie ma być naruszone.

General Massfena wydał teraz obszerny raport względem działań Armii jego poczynszy od dnia 25. Września, do 10. Października. Armia Dunaju (mówi) zakończyła kampanię roku 780 przez okazałe zwycięstwa. Zajął górę S. Gotarda i włzytkie małe Kantony Helweckie, niedosyć na tym, otworzyła jeszcze kampanię roku 880 zwycięstwami okazałszemi. Bitwa przez dni 14. trwająca na linii więcej jak 60. mil rozciąglej, przeciw trzem połączonym armiom dowodzonym przez doświadczonych i sławnych Generalów, a zajmujących prawie niezdobyte pozycye, była głównym praciem skutkiem. Włochy i niższy Ren otworzone, Helweya oswobodzona, przesąd o niepokońnanej armii sprzymierzeńców zniszczony, oto są owoce walków. W raporcie nasyobserniestym nie iestem w stanie wymienić włzytkie szczegóły waleczności i bohaterstwa okazane przez wojowników naszych. Każdy podwalał swe siły, i sam nieiako przewyższał siebie. Linia nad rzekami Linth, Limmat i Aar w dwojakim względzie obrony i ataku, wytrzymała nasystraszniejszą pozycyą. Miasto Zurich nad rzeką Limmat miało iżaniec maitowe, których własność obronna, działania zaczepne i odporna całej linii w nasywyższym stopniu doskonałości postawiła. Wielka liczba Austriaków i Moskalów bronili ich, a ja musiałem z nierównie szczupłymi siłami wyrugować z tamtąd nieprzyjaciela. Francya zagrożona była. Szwycarzy to przedmurze całego naszego lystematu wojennego, tyle razy atakowana, a zawsze iuporczywie broniona, miała by wkrótce przez połączone ułifowania trzech armiów lkoiarzonych pokonana. Lecz poznałem te zamiary, a ufny w goręjącym zapale dzielności i ftałości żołnierzy, ufny w zgodzie włzytkich korpusów i ich dowódców, byłem pewny zwycięstwa.

Z Genui nasywiejsze wiadomości donoszą co następuje. Austriacy opuścili całe brzegi wschodnie Genueńskie aż do odnogi Spezzia. Korpus G. Miollis wkroczył na równiny Alexandryi i Tortony. Zamiarem tego Generala iest nie tylko w żywność się opatrzyć, ale nadto blokować Tortonę. G. Klenau cofnął się, a G. Watrin zajął mu 800 jeńców i wiele bagażów. Sefiri iuż iest zajęte przez wojska Francuskie. Trzech Dyktorów Genueńskich otrzymało dymissyę, Korpus także od 3 tysięcy Francuzów udaoł się ztąd do wschodnich brzegów Genueńskich, gdy tym czasem mała flotylla od 5 okrętów wojennych i wielu statków przewozowych niosąca na sobie tyfiac ludzi odplynęła także, w zamiarze odcięcia retyrady G. Klenau. — Wojska Francuskie pomykają się także ku Bobio i Trebia, zagrażając Placencji. Spodziewać się należy, iż wkrótce w tej okolicy mocna bitwa zaydzie.

Koniec opisanja wyprawy Syryjskiej przez Alexandra Berthier Generala dywizyi i szefa sztabu głównego.

Bitwa pod Lubi dnia 19 Germinal.

Jak tylko G. Junot dowiedział się, iż nieprzyjacieli rozłożył się na wzgórkach Lubi o 4 mile od Nazareth, poszedł zaraz z dwiema lekkimi brygadami, 3 kompaniami grenadierów od 19tej brygady do 300 ludzi wynoszącymi, i z oddziałem 160 konnicy, na rozpoznawanie nieprzyjaciela. Spostrzegł nieprzyjaciela w małej odległości od Casl Cana na wzgórkach Lubi; posuwa daley fwoy marsz, okrzydła górę, i zostaie atakowanym na iedney płaszczyźnie oblkocony od 3 tysięcy iedźdźców, z których nasyobważniejsi uderzyli na korpus iego. Okoliczno-

ści niezwłocznie pociągają go do fłanowiącego kroku. Walczy z meztwem i zimną krwią która rowny honor dowodczy iak żołnierzom przynosi. Nieprzyjacieli 4 chorągwie na placu bitwy zostawia. Wśród ciągłej walki Junot wdziera się na wzgórki pod Nazareth leżące. Nieprzyjacieli zostaię ściganym aż do Casl Cana to iest o ieden myriamet od placu bitwy. A prócz 5 chorągwi utraci jeszcze 500 do 600 ludzi. Z naszej strony iest 60 rannych i zabitych, fłez brygady Duvalier według zwyczaju swego daje znakomite dowody mężstwa.

Jak tylko wiadomość o wspomnioney bitwie do obozu przysłała, G. Kleber odbiera rozkaz odłapienia od Akry i przyłączenia się z resztą swoiey przedniej strazy do korpusu G. Junot w Nazareth. Donosił potem Generalowi Buonaparte, iż nieprzyjacieli iest 15 do 18 tysięcy mocny, krajowcy zaś tamtejsi podają siłę iego 40 do 50 tysięcy, i że zamysła nieprzyjaciela atakować. Buonaparte dowiedział się także od komendanta Saffety, iż nieprzyjacieli na dniu 14 tamże się ukazał, iż niszczy pobliskie okolice, i że komendant przymuszonym został cofnąć się do fortecy. Nieprzyjacieli odważył się szturm przypuścić, lecz z stratą odpartym został, blokada iednak trwa ieszcze, a załozde na żywnościach i ammunicyi brakuie. Buonaparte umyślił fłoczny bitwę fłanowiącą. Czuie on nieprzyzwoitość z posunięty nadto blisko pod Akrę pozycyi swoiey, lecz mało na to zważając, daie rozkaz do atakowania nieprzyjaciela we wszystkich punktach, i przymuszenia go do cofnienia się za Jordan.

Batalia przy górze Tabor czyli na równinie Esdrelon.

Buonaparte zostawia pod Akrą dywizyę Regniera i Samuela. Sam dnia 26 Germinal wyrusza z resztą kawaleryi, dywizyą G. Bon i 8 armatami. Dnia 27 o godzinie 9 zrana za fwoim na wzgórki przybyciem ztąd Fuli i górę Tabor widzieć można, postrzega dywizyą Klebera w bliskości tej gory uciierającą się z nieprzyjacieliem złożonym z 20 tysięcy kawaleryi, w środku której 2 tyfiace Francuzów walczyło. Oboz Mameluków widzieć wyraźnie można było rozłożony przy gorach Napluzyskich. Buonaparte rozkazał ulformować 3 czworograny. Jeden składał się z fłamey kawaleryi. Rozporządzenie iego takie było, iż nieprzyjacieli w dalekiej odległości miał być oskrzydłonym i od obozu swego odciętym. Potym miała mu być odcięta retyrada do Jennin, gdzie się magazyny iego znajdowały, i wpędzony miał być do Jordanu gdzie G. Murat przeznaczony był do niszczenia iego. Kawaleria odebrała rozkaz wyruszyć z dwiema armatami, i zająć oboz Mameluków. Piechota miała zleczenie olkrzydlać. G. Kleber ulformował z czworograny, i kazał osadzić blisko leżące fłare zwałilka, dla uprowadzenia tamże rannych. Nieprzyjacieli zajmował wieś Fuli z piechotą Napluzyską. Kawaleria z 20 tyfiacy ludzi złożona, otaczała resztę dywizyi G. Kleber. Byliśmy w odległości na pół mili od nieprzyjaciela, gdy Buonaparte rozkazał G. Rampon, aby z 52gą dywizyą przyłączył się do G. Kleber, gdy tym czasem G. Vial z 18tą dywizyą osadził górę Nonces, a oddział przewodników pełnym marszem spieszał na odcięcie retyrady do Jennin. W tym dopiero momencie nieprzyjacieli przekonał się, iż miał do czynienia z Francuzami. W całej masie kawaleryi iego powstało zamieszanie. Daliśmy ognia z 8 funtowych armaty, po czym G. Kleber poznał nas. Rozkazał przeto zaraz przypuścić atak do wsi Fuli, i zdobył ją z bagnetem w ręku. Potym z podwoynym marszem uderza na kawalerię. Kolumny G. Rampon i Vial zatrudniały nieprzyjaciela na gorach Napluzyskich. Oddział przewodników strzelał do Arabów, a ci ratowali się uciekając do Jennin. Nieprzyjacieli chwiele się, trwoga ogarnia fłeregi iego, pierzcha i kryje się za górę Tabor, która świadkiem klej iego została. Wśród nocy w nasywiększym nieporządku dopada mostu w Piz-el-Mekanie, część rzuca się do Jordanu i topi się. Na gorze Tabor wydane zostały rozkazy do rozmaitych oddziałów armii zajmujących Sur, Cezarea, katarakty Nilu, uścia Peluzyskie, Alexandryę, brzegi morza czerwonego, gdzie stoią ruiny Kolsum i Arsinoe. Sam Buonaparte powraca nazad pod Akrę.

G. Caffarelli umarł na dniu 8 Floreal z ran na dniu 20 Germinal w szanach odebranych. Dnia 9. Floreal przybyły działo do oblężenia przeznaczone. Do dnia 15 oblężenie i oblężeni pracują spiesznie około fortyfikacyów. Dla niedostatku prochu mało z naszej strony fłrzełaliśmy.

Dnia 17. o godzinie 3 spostrzegliśmy, iż nieprzyjacieli przez ukryte podkopy dochodził do otworu min naszych. Daliśmy z armat ognia do niego, lecz nie mogliśmy złemu zapobiedz. W nocy udamy się w to miejsce, wyganiamy go ielżecz raz z iego rowu, lecz mina nasza odkryta została, i klepienia zepsute i galerye załpane.

Dnia 18 spostrzegliśmy blisko do 30 zagłow plynących, i rozpoznaliśmy iż to była flota Turcka która z portu Moeris na wyspie Rodzie będącego przebywała. Przyosiła ona znaczne polilki w ludziach, ammunicyi i żywności. Buonaparte rozkazał, iżby na dniu 19 zrana, od prawey strony dawnego wylotu, fłrzelano dla zrobienia nowego otworu w murze łączącym balfiony, upada nakoniec ten mur, i otwiera nam pochylność łatwą do wdzierania się na górę. Sam Buonaparte udaoł się w to miejsce, i nakazuje szturm przypuścić. Żołnierze rzucają się do otworu, i ten zostaię zdobytym. Sto ludzi iuż się przedarło do fłamey nawet fortecy, lecz nieprzyjacieli wychodzi z zewnetrznych fortyfikacyów swoich, przechodzi przez row z iedney i z drugiej strony, i napada z tyłu na żołnierzy naszych w wylomie fłoiących, sypiąc mocny ogień z ręczney fłzelby. Dzeżar toż lamo czyni z miastą, i to sprawia w wojsku naszym włieczne cofnienie się, dając ieszcze sam ruch całej kolumnie. Nieprzyjacieli miał

wtedy sposobność zebrania sił, miał wielką liczbę ludzi pod swoją dyspozycją, którzy z floty na ląd wysiedli. Tym czasem noc zaszła. Rozkazano cofanie się wojsku naszymu. G. Rambeau poległ w fortcey.

Dnia 20 baterie nasze sypały ogień przez dzień i noc całą. *Buonaparte* udał się pieszo do wylomu. Strzeły dywizyjow, grenadyerowie 19 i 75 brygady, tudzież karabinierowie od drugiej lekkiej dywizji otrzymali rozkaz przedarcia się przez wylom i napadnięcia na nieprzyjaciela. Przybywając i zabijając posterunki nieprzyjacielskie, lecz znajdując okopy zapęd ich wstrzymujące. O godzinie 4 po południu grenadyerowie 25 pułbrygady przychodzący od przedniej straż, dopraszała się o honor przypuszczenia szturm, idą naprzód, lecz nieprzyjaciel uwiadomiony o tym, przygotował drugą i trzecią linią fortyfikacyow do dawania ognia, trzeba więc było inne środki przedsięwziąć. Nakazano retradę. Trzy wycieczki kosztowały nas 500 ludzi zabitych i rannych. — Zewnętrzna strona paralellow trupami *Tureckimi* szkodliwy faktor wydającami była okryta.

Buonaparte widział cel wyprawy swoiey dopietym. Armia przeszła pułtynie *Afrykę* od *Azji* przedzielać, i przelamata wszystkie trudności z większą wytrzymałością i bystrością od wojska *Arabow*. Opanowała wszystkie mocne stanowiska, zabezpieczając studnie w pułtyniach; na równinach *Esdrelon* i przy gorze *Tabor* rozpuściła 20 tysięcy jeźdźców, ze wszystkich stron *Azji* zbierających się w nadziei zrabowania *Egiptu*. Trzydzieści okrętow wojennych z korpusem *Tureckim* przybyłych, a przeznaczonych do oblężenia portow *Egiptkich* przymuszone, były pospieszyć na pomoc *Akrze* i tam grob swoy znalazły.

Buonaparte postanowił przeto odstąpić od oblężenia, lecz potrzeba było kilka dni do uwiezienia chorych i rannych. Rozkazał więc wszystkie baterie z armatami i moździerzami ku miastu wyrzutować, resztę amunicyi obrocil na zburzenie pałacu *Dzeżara* fortyfikacyow i gmachow miasta.

Dnia 1. *Prairial* nieprzyjaciel mocnym ogniem rażony, widząc iż zamek *Dzeżara*, wszystkie części fortyfikacyow jego, i gmachy miasta zostały zburzone, czyni o świcie dnia 11. wycieczkę, lecz odpartym zostaje. Działo do oblężenia przeznaczone już uprowadzone były, baterie załadowaliśmy samemi tylko polowemi armatami, to co nieznaleziliśmy użytecznym w morze wrzucenym zostało. Przez miny i podkopy zniszczyliśmy kanał wodny od kilku mil długości, który miało w wodę opatrzyć, wszystkie także magazyny i zbiory z pól w kupy popiołów przemienione zostały.

O godzinie 9. w wieczor uderzono w bębny marsz generalny. Oblężenie ustało, chociaż wprzód na dni 61. wylom w murze został otworzonym. Nieprzyjaciel strzelał jeszcze przez całą noc do naszych paralellow, dopiero o świcie dnia postrzegł nasze cofanie, nadto jednak był w siłach wycieczek, aby najmniejszy poruszenie mogł uczynić. Armia ulkutecznia marsz swoy w największym porządku. Dnia 2. przybyła do *Kuntura*. Dnia 3. obozowała w ruinach *Cezarea*. Dnia 5. stanęła w *Jaffa* i tam przez dzień 6. 7. i 8. zabawiła. Kupcy w *Jaffa* musieli zapłacić kontrybucyą od 150. tysięcy liwrow. Dnia 9. armia pomaszerowała do *Inné*, dnia 10. obozowała w *Mechetel*, a dnia 11. przybyła do *Gazy*. Dnia 12. wyszła zamtad do *Kan-Junessé*. Dnia 13. stanęła w pułtynie. Dnia 14. w *Elarisch*, gdzie *Buonaparte* załogę zostawił. Puszczą się w dalszy marsz do *Catchich*, gdzie stawa na dniu 16. Na dniu 26. armia przybywa do *Kairu*.

Korpus armij w wyprawie cztery miesiące trwającej, utracił 700. ludzi przez choroby, 500. zginęło w bitwach, a 1800. było rannych. Pomiędzy ofiarami 90. zostało amputowanych, reszta rannych jest uzdrowiona i znowu przy swoich korpusach znajduje się.

(podpisano) ALEXANDER BERTHIER.

z *Donaueschingen* d. 24. Paździer:

Niewiada tu żadnych przygotowań do nowych operacyow. Cała kawaleria *Rosyjska* cofa się w okolice *Riedlingen*, *Altendorf*, *Weingarten* i *Ravensburg*, gdzie ma przepędzać kwatery zimowe. Arcy-Xiąże wysłał Hr: *de Collorede* do *Suabarowa*. Armia Arcy-Xcia została także dziś rozstawiona po okolicznych wiołkach. Główna kwatera tu się pozostaje dla zachowania obranych stanowisk.

z *Ravensburga* w *Szwabij* Południowej. Dnia 24. Października.

Dnia wczorajszego okolice nasze pełne były wojska *Rosyjskiego*, które obiera sobie kwatery między *Dunajem* i *Iller*. Kawaleria idzie nad *Dunaj*. Te wojska opatrzywane będą z początku z magazynu Cesarzkiego w *Biberach*.

Od jeziora *Konstancyjskiego* d. 25. Paźd:

Postać rzeczy na nowo się zmieniała, a spodziewane zaczępcie przeciw *Szwajcaryi* obroty, zdają się być na inny czas odłożonemi. Widzenie się Arcy-Xcia *Karola* z F. M. *Suwarow* w *Donaueschingen* nie przyszło do skutku. Zdać się, iż *Suwarow* ułtapi z *Lindau* dla niedostatku żywności, i że przeniesie swoją główną kwaterę za *Dunaj*. Korpus

Kondeusza przyłączył się do armii *Rosyjskiej*, do której przybyć jeszcze ma 6. tyłicy *Bawarczykow*.

z *Ulm* dnia 25. Października.

F. M. *Suwarow* pisał uymniący list do naszego senatu donosząc, iż uda się na kwatery zimowe do wyższej *Szwabij*, i że spodziewa się pomocy od naszego miasta. Główna jego kwatera ma być w *Riedlingen*, a stanowiska rozciągające się będą wzdłuż prawego brzegu *Dunaju*, aż do lewego brzegu *Iller*. Z tego powodu mówią, iż wojujące mocarstwa ogłoszą *Szwajcaryę* za neutralną, i że teraz pracują nad zawieszeniem broni.

z *Hamburga* dnia 24. Października.

Zdarzenie z *Napper Tandyem* zasłże wśród zbiegu nayneścielnych okoliczności pomnaza kłębki nasze; iakiekolwiek Senat nasz środki przedsięwzię, zawsze zle dla nas wypadnie. Trzydzieści millionow gotowizny naszej było w ręku Imperatora, w ten czas kiedy ten Monarcha żądał wydania *Napper Tandego*. Konflikt tak wielkiej summy byłaby skutkiem odmowienia. Długo wahał się Senat, lecz nakoniec większość przemogła. Rozmaiti obywatela tuteysi okazali *Napper Tandemu* dosyć względów na jego los przykry, opatrząc go w więzieniu łukniami i kłódkami, a na wyjeździe różnemi żywnościami. — Zatonienie fregaty *Latony* nowe nam straty przyniesie.

Od granic *Austryackich* d. 27. Października.

Listy z *Wenecyi* wyrażają, iż przybyły tam Minister *Hiszpański*, ma rozkaz od swego Króla wyraźnego domagania się, ażeby Konklawe przeniesione było do *Rzymu*, a gdyby elekcyja Papieża miała się odbywać w *Wenecyi*, Kardynałowie *Hiszpańscy* mają się do niej wcale nie mieszać. — Hrabia *Razumowski* Ambassador *Rosyjski* odebrał rozkaz od swego Monarchy, ażeby przybył do *Peterburga*, i w tym celu odebrał urlop 12-dniowy.

z *Moguncyi* dnia 29. Października.

General *Lecourbe* pod tym tylko warunkiem obiał najwyższemu komendę nad armią *Reńską*, ażeby ta pomnożona była do 30 lub 35. tyłicy ludzi. Cała jedna dywizya od armii *Maffeny* przyłączyła się do niego, a wojska które *G. Müller* posłał dla *G. Brune* powracając już tam z *Hollandyi*, i przygotowywano dla nich kwatery w *Coblence* i *Trèves*. Przy armii *Reńskiej* znajdują się teraz nappiekniesze regimenta kawalerii, dowodzi nimi *G. Hauptpout*, którego zeszyły wiosny tak mocno *G. Jourdan* okarzał. — *G. Lecourbe* uwolnił zakładników *Manheimskich*. Szafice w *Neckerau* zostały uwolnione tak iak były przed dniem 18. Września.

z *Frankfurtu* dnia 29. Października.

Dnia 26. wieczorem *G. Roger* i *G. A. Gauthier* przybyli na czele 300 kawalerii *Francuskiej* przed bramę i chcieli wejść do tego miasta, lecz gdy natychmiast mogli spuszczono, pisali więc list do *G. Lecourbe* datowany z *Manheimu*, żądający od miasta *Frankfurtu* sposobem pożyczki dla Rzpłtey 600 tysięcy liwrow, 6 tyłicy par trzewikow, i 2. tyłicy łokci łukna. Senat złożył natychmiast nadzwyczajne zgromadzenie, w którym postanowiono pisać do Generala kommandującego z przełożeniem, iż Rząd *Francuski* uznał to miasto za neutralne, i że przysiężnym niepodobno było zadosyć uczynić jego żądaniu, gdyż niema 6ciu tygodni iak miało ogłosić się z pieniędzy przez kontrybucyą złożoną na żądanie *G. Baraguey d'Billiers*. Dwa senatorowie udali się z tym listem do *G. Francuskiego*, który im oświadczył, iż odebrał rozkaz zabrania z łobą 20 zakładników. Deputowani czynili mu iak najmocniejszy w tej mierze przełożenie, które miały leczęśliwy skutek, gdyż postanowiono, iż wojska *Francuskie* aż do rozkazu Generala kommandującego powrócą do *Moguncyi*.

z *Darmstadt* dnia 29. Października.

Kawaleria *Cesarzka* która posunęła się z *Heilbron* przeciwko wojsku *Francuskiemu*, jest pod komendą Xcia *Lotaryńskiego*. Arcy-Xiąże *Karol* zostaje zawsze w swojej pozycyi między wyższym *Dunajem* i granicami *Szwajcaryjkiemi*, dla uważania obrotow *Maffeny*, który chce iak się zdać przejść *Ren* z korpusem pod *Bazyleą* dla wkroczenia do *Szwabij*. Przybyło jeszcze 6000. *Francuzow* powiększających część grenadyerow w okolice tego miasta. *Maffena* był sam w swojej osobie w *Bazylei* nad 14. *Austryacy* posłali nieco wojska od strony *Belinzony* i *Lugano*, dla dania baczności na korpus *Maffeny*, który się posuwa od tej strony.

z *Hanau* dnia 30. Października.

Codziennie zachodzą utarczki od strony *Filipsburga*. Na dniu 21. *Francuzi* atakowali trzy razy nasze baterie, ale zostali odparci. Komunikacya między tą fortecą i wojskami *Austryackimi* jest zamknięta.

Od brzegow *Menu* d. 30. Paźd:

Słychać, iż armia *Reńska* *Francuska* do 50 tyłicy wzmocniona, zimowe kwatery swoje założy w *Szwabii*. — Mówią mocno o zawartym na d. 22. Paźd: zawieszeniu broni tyczącym się łamey tylko *Szwajcaryi*. — Proklamacya Sultana *Tureckiego* do *Rzymian* i katolików we *Włoszech* mieszkających, należy do rzadkich osobliwości wieku naszego. Dawniey po kościołach odprawiano modlitwy za zniszczenie tego nieprzyjaciela wiary, dziś tenże

śam nieprzyjaciel zamienia się w największą podporę stoicy *Apostolskiej*. Monarcha ten w proklamacyi swoiey wystawia okropny obraz kłębki sprawionych przez nowych *Francuzkich* antychrystow, i kończy życzeniami łwemi dla dobra kościoła *Rzymsko-Katolickiego*. Proklamacya ta ogłoszona była wraz z proklamacyą *Angielską* i *Neapolitańską*.

Gazeta w *Laybach* twierdzi, iż Xiąże *Italiicki* prosił Arcy-Xiążęcia *Karola*, aby nie szedł do *Szwajcaryi*, lecz nad *Renem* mógł czynić demonstracye. — Kommissarz *Angielski* *Krawford* miał iakieś rozterki z Arcy-Xiążęciem *Karolem* i przymuszony był odjechać od armii.

z *Ratyzbony* dnia 30. Października.

Mówią tu, iż Dyrektoryat *Francuski* podał Dworowi *Wiedeńskiemu* propozycyę pokoju. — Minister *Rosyjski* *Struwe* donosiłszy Członkom Seymu o Deklaracyi łwego Monarchy pod dniem 18. Września podał następującą Notę:

„Minister rezydujący Imperatora wszech *Rosyji* z wyraźnego rozkazu swoiego Pana, ma honor komunikować przyłączoną łowną Notę przedaną Ministrom zagranicznych Dworow znajdującym się w *Peterzburgu*. Jego Imperatorłka Mość żąda, ażeby łey osnowa niezwłocznie doszła do wiadomości rozmaitych Stanow łkładających *Rzeszę Niemiecką* dla uwiadomienia łch o zamiarach Jego Imperatorłkiej Mei i o sposobie w łakim uważa wielkie terazniejsze interessa *Europy*. Imperator wątpić nie może, ażeby nieoddano łprawiedliwosci łystym łego pobudkom, łkore w łezajniejszy łwojnie łotąd łego kierowały łrokami. Jego Imperatorłka Mość łochlebia łobie, iż łwspaniałe łego do łwspolney łprawy łprychylenie się, łłkazuje Stanom *Rzeszy* łroge, łaką łolępować łaią w łniniejszych okolicznościach dla łuratowania łwszędzie łorządku łowarzyłkiego, — w *Ratyzbonie* dnia 18. (29.) Października 1799.

z *Lindau* dnia 30. Października.

Główna kwatera armii *Rosyjskiej* ma się dziś przemieścić do *Riedlingen*. F. M. *Suwarow* łutro ma łwiechać. Nie łest on chory łak łowionio, łecz łylko łcierpi łol od ławney rany w łodze. Główna kwatera łkorpusu *Kondeusza* łprzeniesiona łbędzie do *Landsberg* nad łzeką *Lech*.

z *Karlsruhe* dnia 30. Października.

Forteca *Filipsburg* ściśle łest łblokowana, a *Francuzi* łczyniā łgotowosc do oblężenia, i łaczeli łuz łrobić łiniā łpasuicā. Łzasami łaię łłyszec łuk z łęczney łstrzelby od łrony *Hartwald*. Łorpczty *Francuskie* łznajduiā łię w *Hochstetten*.

z *Manheimu* dnia 31. Paździer.

Na dniu łwczorajszym łrana kawaleria łodwodowa, łkóra łozostłā na łprawym łbrzegu *Necker*, łposłā ku *Heidelberg* i *Schwetzingen*, łco łię łkaze łomysłāć, łe łarmia *Reńska* łprzypuści łgeneralny łatak na łcaley łini. Łłasnie łey łocy General en chef *Lecourbe* łpoiechāł z łalym łwoim łwyszczym łtabem do *Wisłoch* i *Bruchsal*, a łosoby łprzybywaięcy z *Heidelberg*, łmowiā, iż łłyszeli łuk łarmat łprzez łalę łoraneł na łwszystkich łpunktach łaiętych łprzez łorpczty łłuch łarmiow.

z *Augsburga* dnia 1. Łistopada.

F. M. *Suwarow* łodmienił łpierwszy łwoy łamyłł łrozłozenia łwojska łwego na łkwatrach w łzdłuż *Dunaju*, łgdy łto łez łłanie na łkwatrach łmiędzy łler i *Lech* na łgranicy *Bawaryi* łdokād łuz łest w łmarszu. łam *Suwarow* łdziś łest w łMemingen łspodzielany. Łodług łnnych łraportow łkwatera łak *Rosyjska* łak łkorpusu *Kondeusza* ma łbyć do łnaszego łmiasta łprzeniesiona.

Dnia 3. Łistopada. Łodług łlistow z *Oehringen* *Francuzi* na dniu 31. p. ł. łwesłi do *Heilbron*, a na dniu 1. Łistopada łposuneli łię do *Neustadt* i *Weinsberg* o łtry łmile od *Oehringen*. — Łilły z *Manheimu* łodaiā łię łarmii *Reńskiej* *Francuskiej* do 25 tyłicy łudzi. — Na łmiasto łto *Francuzi* łnałozyli łkontrybucyā 500.000 łliwrow, łrozłkazem łaby łrocł łtego łdłłaczāł łcodziē łchłeba, łmłsa i łurāłow dla 7.500 łpiechoty i łkonnicy. Łe łmiasto łulłkuteczniē łego łnie łmogł, łprzeto *Francuzi* łaresztowali łalā łkommissyā łwoiennā łelektora i łwiele łznacnych łosob w łzakład łwzieli. Ła łzanieloniemi łprołbami *G. Lecourbe* łzmłniejszył łotym łkontrybucyā do 200.000 łliwrow.

z *Manheimu* dnia 2. Łistopada:

Armia *Francuska* łposunęła łię ku *Ens*. General *Lecourbe* łest ławsze w *Bruchsal*. General *Hauptpout* łkommandant łkawalerii łodwodowej łmiā łwczoray łwoiā łłownā łkwaterę w *Leimen*.

z *Genui* dnia 12. Października.

Dnia łonegdayszego Dyrektoryat *Liguryjski* wydał łwłrok łnakazuiący łwszystkim łcudzoziemłcom, ła łbey w ł6ciu łdniach łłłtāpiłi łterritorium *Liguryjskiego*, a łwe ł48 łgodzinach z *Genui*. Wylāczā łylko łtych, łkórzy łam łzāmięszāłi od łroku, łub łkórzy od ł6 łmłsięcy łziā z łłwego łprzemylu. Łaywięszym łego łowodem łest łniedolātek łżywnosci.

Wypis z listu z łłowney łkwatery w *Coni* d. 14. Października.

Łestłemy łwięc na łrowninie *Piemontu*. Armia łnełprzyłaciellka łłaię łprzed łami w łcalych łsiłach łwoich. Łpodziwam łię, iż łwłrołce łotykā łię łbłdiemy. Dnia łwczorajszego łuzłemy łię łdobrze łłprobowali łłezna łdyłwizyā *Pictora* łprzez łalę łdzień łwalczyla, łdparłā łmłcny łatak łnełprzyłaciela i łzābrālā łmu 150 łjełcow. Ło łey łpierwszey łomyślności łwyłane łzostłā na łalā łnaszā łłiniā łrozłkazy łciāgnienia łrozłmaitych łkorpusow w łjedn łmieysce. Dla łwielkoy łrozłłgłosci łpotrzeba łam łprz-

najmniey 6ciu dni. A w tenczas zgromadziemy razem wielki zapas żywności, amunicyjow i artylleryi dla pewnego w operacyach polepowania.

List z Nisei pod dniem 16 Paździ: dodaje do tych szczegolow, iż Francuzi opanowali wzgorki nazwane *Le te Noir* wznoszące się nad *Ceva*, i że wkrótce spodziewają się być panami tej twierdzy, równie iako i fortecy *Moudoni*.

z Florencji dnia 20. Października.

Traktat przymierza między *Moskwą*, i *Neapolem* w *Peterzburgu* d. 29 Grudnia 1798. zawarty, składa się z 16 artykułow. Oba mocarstwa gwarantują sobie nawzajem nie tylko przez siebie posiadane kraje, ale nawet te, które na mocy traktatów zabiorą. Gdy dążą do zguby zamiary Rządu *Francuskiego* zagrozić każdemu dobrze urządzonemu Państwu, przeto nie tylko oba dwory niołowac będą ochronić siebie i przymierzeńców swoich od każdego niebezpieczeństwa, lecz starac się nawet będą o przywrócenie obalonych rządów, i oddanie krajów wydartych przez *Francuzów* ich prawym posessorom. Imperator zobowiązał się przez floty swoje, która się połączyła z *Turecką* na morzu śródziemnym, dostarczyć jeszcze Królowi obojga *Sycylii* polski złożone z 9 batalionow piechoty, potrzebny artylleryi i 200 kozaków. Król *Neapolitański* płaci w roku 1799. 180 tysięcy rublow, procz kosztu na utrzymanie wojska, i dostarczenie żywności, procz tego Król *Neapolitański* i oznaczają każdemu żołnierzowi z wojska *Rosyjskiego* 5 kopyskow na dzień. Wojsko to zachowa obrządek i wojski religii, i podług własnych praw wojennych sadzić się będzie. Gdyby zaś Imperator w przypadku iakiego ataku, przymuszony był odwołać wojska swoje na obronę własnych krajów, naowczas Król obojga *Sycylii* 2 miesiące wprzód o tym uwiadomionym będzie. Bez zobopolney zgody nie będzie mógł być żaden pokoy, ani zawieszenie broni zawierane. Niniejszy traktat służy tylko przeciw przeciąg wojny z *Francuzami* i ma trwać lat osm.

Traktat przymierza między *Anglią* i *Neapolem* na dniu 1. Grudnia 1798. w *Neapolu* zawarty, składa się z 13 artykułow. Wymierzony jest przeciw *Francji*, i jej zamiarom do zagarnienia całych *Włoch*. Konwencya w roku 1793. zawarta, służy za zasadę temu traktatowi. Król *Angielski* obowiązuję się przez cały ciąg wojny utrzymywać na morzu śródziemnym przewyższając w sile nieprzyjaciela flote, dla zafiony krajów obojga *Sycylii*. Wzłaskie w tych krajach porty mają być otwarte dla okrętów *Angielskich*, i opatrzone w nich będą we wszystkie potrzeby. Król *Neapolitański* dostawia 4 okręty liniowe, 4 fregaty i 4. małe statki, lub zamiast pierwszych liczbę przyswoitą statków kanonierskich i bombardierskich dla działania wspólnie z flotą *Angielską*. Obowiązuję się także opatrzyć też flote w potrzebną liczbę marytkow nie wyżej jednak iak do 3. tysięcy. W ciągu wojny wszystkie porty, równie iak handel dla *Francuzów* zamknięte będą. Okręty także innych mocarstw nie będą mogły wywozić z portów *Neapolitańskich* do *Francuskich* żadnych żywności lub potrzeb morskich i wojennych. Król *Angielski* przyrzeka w każdym przypadku opiekować się bezpieczeństwem korony obojga *Sycylii* równie iak spokojnością i dobrem *Włoch* całych. W dalszym czasie zawarty będzie traktat handlowy.

z Wenecji dnia 18. Października.

Liczbą przybywających tu na konklawe kardynałow codziennie się powiększa. Już się ich znajduje 24. Imiona ich są: *Fr. Albani* dziekan; *Leonard Antonelli*; *J. V. Gonzaga*; *Fr. Caraffa*; *F. X. Zelada*; *D. A. Giovanni*; *A. Mattei*; *J. Jedrzyński*; *Jozef Doria*; *Gr. B. Chiaromonte*; *Ch. Juvénat*; *E. A. Lorenzana*; *Et. Borgia*; *J. B. Caprara*; *Hep*; *Ant. Vincenti*; *J. S. Mauri*; *Fr. Pignatelli*; *Ant. Roverella*; *J. M. de la Somaglia*; *Ant. Doria*; *R. Braschi*; *L. Flangini*; *J. Rinnucci*.

Donoszą z *Bonomi* pod dniem 15. iż garnizon *Antony* uczynił świeżo wycieczkę, w której insurencji pod komendą *G. Lahoz* znaczną ponieśli klęskę; i że ten General jest w liczbie zabitych. Niektórzy donoszą, iż był od swoich własnych żołnierzy zabity. Natychmiast *G. Prolich* rozkazał przybywać tam znacznym wojskom dla wzmocnienia oblężenia.

Od granic *Włoch* dnia 18. Października.

Francuzi czynią nieprzejmione poruszenia nad granicami *Genuszkijami*; zajęli powrotnie *Novi* i *Bouzzuolo* niedaleko *Alexandrii* i wysłali korpus wojska ku *Placencji*. Zda się iż *Francuzi* przez te poruszenia w tyle armii *G. Melas* czynione, mają zamiar połączyć się na granicach *Medyolańskich* z wojskami południowej *Szwajcaryi*, i przymusić *Austryaków* do podzielenia ich, które mają przy *Coni*. *Francuzi* zagrożają *Lombardii*. Jest nie małą potrzebą ażeby *G. Melas* posłał tam świeże polski. — Mówią iż General insurencyjow *Hoz* w wycieczce przez *Francuzów* z *Antony* uczynionej, został zabitym.

DONIESIENIA.

Dobra *Holboce* z przyległemi wsiami i *Tantobaby* z przyległemi wsiami w *Cyrku* *Brzeżankim* w *Gallicji* sytuowane są przedaw. Już do zamiany za dobra w *Prusach* leżące, *Życzęcy* na nabycie, udaje się ma we *Lwowie* w czasie kontraktów do *J.W. Piotra Bielnińskiego* tychże dobr dziedzićca, te dobra mają sławy i jaski; gdyby nawzajem życzył sobie kto zamienić dobra swoje *Gallicyjskie* za dobra w *Prusach* południowych sytuowane, równie wnieść może w negocjacyę z tymże *J.W. Bielnińskim*.

Sławne pigułki na wygubienie szczurów i myśli dostać można u *P. Krebsowca* a terazniejszy *Magierowca* w kamienicy *Szubałskich* Nro 172. prosto krzywego koła, Roik po 20. Tak *P. Magierowca* posiada lekarski wywabienia płam z sukna i iedwabnych lub innych iakichkolwiek materij.

PUBLICANDUM.

wegen der vorläufigen Einrichtung der von Seiner Königlichen Majestät Allerhöchstdieselbst unter dem Namen einer Königlichen Bau-Akademie zu Berlin gestifteten allgemeinen Bau-Unterrichts-Anstalt.

In Verfolg des Publicati vom 20sten April d. J., wegen der, von Seiner Königlichen Majestät Allerhöchstdieselbst, unter dem Namen einer Königlichen Bau-Akademie gestifteten, allgemeinen Bau-Unterrichts-Anstalt, für die gesammten Königlichen Staaten, wird hierdurch Nachstehendes fernerweit bekannt gemacht.

Der Unterricht bey der Bau-Akademie wird dergestalt erteilt werden, daß sämtliche Vorlesungen in einem Jahre beendigt werden sollen, damit in jedem Jahre neue Zöglinge hinzutreten können. Dieser Cursus theilt sich in halbjährige Vorlesungen, und nimmt eigentlich mit dem ersten April jedes Jahres seinen Anfang. Um aber den Unterricht nicht bis dahin ausgesetzt seyn zu lassen, und da an den, für das Winter halbe Jahr bestimmten Vorlesungen, mehrere Zöglinge Theil nehmen können, die schon an andere Art so weit vorgebildet sind, so werden dieselben schon mit dem ersten October d. J., der Allerhöchsten Königlichen Vorchrift gemäß, anfangen. Es wird daher A) vom ersten October bis den letzten Märzgelehret werde

1. Ebene Trigonometrie, und dahin gehörige Berechnungen. Körperlehre und Anleutung auf die Berechnung der verschiedenen Bau-Körper; Erste Begriffe von den Curven und deren vorzüglichsten Eigenschaften, von Professor Hrn. Grün, und zwar Mittwochs Vormittags von 8 bis 9 Uhr, Donnerstags 11 bis 12. Sonntags 11 bis 12.

2. Optik und Perspektive, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gilly, Montags Vormittags von 10. bis 12 Uhr Freytags 10. bis 12.

3. Statik und Hydrostatik, von der Ober-Bau-Departments-Affessor und Professor Hrn. Zittelmann, Montags Vormittags von 9. bis 10. Uhr, Mittwochs 9. bis 10. Freytags 9. bis 10.

4. Mechanik fester Körper und Hydraulik, wie auch Maschinen-Lehre, von dem Geheimen Ober-Bau-Rath Hrn. Eytelwein, Montags Nachmittags von 2 bis 4 Uhr, Dienstags Vormittags 10 bis 12. Donnerstags Nachmittags von 2. bis 4. Uhr.

5. Bau-Physik, oder über die physikalische Beschaffenheit der Baumaterialien, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Simon, Mittwochs Nachmittags von 2. bis 4. Uhr, Donnerstags Vormittags von 10 bis 12.

6. Construction der einzelnen Theile eines Gebäudes, nebst der Lehre von den besondern Arbeiten der Bau-Handwerker, von dem Ober-Hof-Bau-Rath Hrn. Becherer, Dienstags Vormittags von 9. bis 10. Uhr, Donnerstags 9 bis 10. Sonntags 9. bis 10. — und wird außerdem den Bau-Elaven des Nachmittags besonderer praktischer Unterricht auf die Baustellen erteilt werden.

7. Oekonomische Baukunst, nebst der Anleitung zur richtigen Abfassung der Bau-Anschläge, von dem Geheimen Ober-Bau-Rath Hrn. Riedel junior, Dienstags Nachmittags von 3 bis 4 Uhr, Mittwochs Vormittags 10 bis 11. Freytags Nachmittags 3 bis 4.

8. Stadt-Baukunst, nebst der Anleitung zur Abfassung der Bau-Anschläge, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gentz, Dienstags Nachmittags von 2 bis 3 Uhr, Donnerstags 2 bis 3. Sonntags Vormittags 10 bis 11. — und wird außerdem den Bau-Elaven, wenigstens zwey halbe Tage wöchentlich, besonderer praktischer Unterricht auf den Baustellen erteilt werden.

9. Stroh- und Teich-Bau-Kunst, nebst der Anleitung zur Abfassung der vorkommenden Bau-Anschläge, von dem Geheimen Ober-Bau-Rath Hrn. Riedel senior, Montags Vormittags von 10. bis 11. Uhr, Donnerstags 10. bis 11. Freytags 9. bis 10.

10. Schleusen-Hafen-Brücken- und Wege-Bau, nebst der Anleitung zur Abfassung der dabey vorkommenden Bau-Anschläge, von dem Geheimen Ober-Bau-Rath Hrn. Gilly, Montags Vormittags von 9 bis 10 Uhr, Donnerstags 11 bis 12. Freytags 10 bis 11.

11. Kritische Geschichte der Bau-Kunst, von dem Hofrath Hrn. Hirt, Dienstags, Freytags und Sonntags Nachmittags von 3. bis 4 Uhr.

12. Freye Handzeichnung von dem dazu, bey der Akademie der Künste besonders bestellten Lehrern, Mittwochs und Sonntags Vormittags von 9 bis 12 Uhr, und Nachmittags von 2 bis 4 Uhr.

13. Architectonische und Maschinen-Zeichnung, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gilly, Mittwochs Vormittags von 11. bis 12. Uhr, und in Verbindung mit demselben

a) von dem Bau-Inspector Hrn. Meimicke, Donnerstags Nachmittags von 2 bis 4 Uhr, Freytags 2 bis 4.

b) von dem Bau-Inspector Hrn. Schlötzer, Montags Vormittags von 9 bis 12 Uhr, Mittwochs 9 bis 12.

c) von dem Bau-Inspector Hrn. Mandel, Montags Vormittags von 9 bis 12 Uhr, Mittwochs 9 bis 12.

d) von dem Zeichner Hrn. Rösel, Donnerstags Nachmittags von 2 bis 4 Uhr, Freytags 2 bis 4.

14. Situations-Charten-Zeichnung, von dem Bau-Inspector Hrn. Jahn, Montags Nachmittags von 2 bis 4 Uhr, Dienstags Vormittags von 10 bis 12.

B) Von 1sten April bis den letzten September:

1. Arithmetik, Algebra, Elementar-Geometrie, von dem Professor Hrn. Grün, Montags Vormittags von 11 bis 12 Uhr, Mittwochs 8 bis 9. Sonntags 8. bis 9.

2. Feldmesskunst und Niveliren, von dem Bau-Inspector Hrn. Jahn, Montags, Mittwochs, Freytags Vormittags von 9 bis 10 Uhr — außerdem werden wöchentlich zwey halbe Tage, mit Übungen auf feldte zugebracht, so wie auch der Unterricht in der Situations-Zeichnung wöchentlich dreymal, nemlich Montags Vormittags von 10. bis 12 Uhr, Dienstags und Freytags Nachmittags von 2 bis 5 Uhr von demselben Lehrer erteilt wird.

3. Construction der einzelnen Theile eines Gebäudes, nebst der Lehre von den besondern Arbeiten der Bau-Handwerker, von dem Ober-Hof-Bau-Rath Hrn. Becherer, Dienstags, Donnerstags, Sonntags Vormittags von 10 bis 11 Uhr — außerdem wird den Bau-Elaven des Nachmittags besonderer praktischer Unterricht auf den Baustellen erteilt werden. (Die Fortsetzung folgt.)

UNI W E R S A L E

względem tymczasowego urzędzenia Szkoły Powszechnej do ćwiczenia się w sztuce Budownictwa, przez dziś panującego N. Krola założoney, pod tytułem: Królewskiej Akademij Budowniczej Berlińskiej.

W myśl Uniwersału pod dniem 20. Kwietnia r. b. względem Szkoły Powszechnej do ćwiczenia się w Sztuce Budowniczej przez dziś panującego N. Pana założoney w Berlinie dla wszystkich ogólnie Państw J. K. Mci, pod tytułem: Królewskiej Akademij Budowniczej wydanygo, ogłaśnia się Publiczności następujące dalsze w tej mierze urzędzenia.

Nauki na Akademij Budowniczej mają być tym sposobem rozłożone, aby wszystkie lekcye kończyły się w jednym roku, a to tym celem, iżby co rok nowi mogli być do Akademij przyjmowani Uczniowie. Kurs ten dzieli się na lekcye półroczne, a właściwie zaczyna się dnia 1. Kwietnia każdego roku. Chcąc zaś aby Nauki aż do tego terminu odwołane nie były, gdy nadto wielu Uczniow innym sposobem już do rychłych nauk przygotowanych może korzystać z lekcji w ciągu następującego zimowego półroczu dając się mających, mogą więc ciż uczniowie zaraz rozpocząć nauki swoje, podług najwyższych J. K. Mci przepisow od dnia 1. Października w r. b. a z tym

A) od 1. Października do ostatniego Marca mają być dawane:

1.) Trygonometria płaszczyn i rachunków do niej należących; Nauka o Ciałach; i przytłoczenie oney do różnych ciał budowniczych; Pierwsze zasady o liniach krzywych i znaczniejszych onych własnościach, dawane będą przez Pana Grün Professora we Środek przed południem od godziny 8. do 9. we Czwartek od 11. do 12. w Sobotę od 11. do 12.

2.) Optyka i wiadomości o perspektywach przez P. Gilly Professora i Inspektora budowniczego, w Poniedziałek przed południem od godziny 10. do 12. w Piątek od 10. do 12.

3.) Statyka i Hydrostatyka dawana będzie przez Pana Zittelmann Professora i Inspektora w Departamentach budownictwa, w Poniedziałek przed południem od godziny 9. do 10. w Środek od 9. do 10. w Piątek od 9. do 10.

4.) Mechanika ciał stałych i Hydraulika, tudzież Nauka o Maszynach; przez P. Eytelwein Konsyliarza tajnego budowniczego, w Poniedziałek po południu od godziny 2. do 4. we Wtorek przed południem od 10. do 12. we Czwartek po południu od 2. do 4.

5.) Fizyka budownicza, czyli Nauka o własnościach fizycznych materij budowniczych, przez P. Simon Professora i Inspektora budowniczego, we Środek po południu od godziny 2. do 4. we Czwartek przed południem od 10. do 12.

6.) Skład szczególnych części budowli, wraz z Nauką o oddzielnych robotach rzemieślnikow budowniczych, przez P. Becherer Nadwornego Konsyliarza budowniczego, we Wtorek przed południem od godziny 9. do 10. we Czwartek od 9. do 10. w Sobotę od 9. do 10. — Procz tego zaś uczniom sztuki budowniczej dawana będzie po południu osobna informacya praktyczna w miejscach fabryk, czyli budowania.

7.) Sztuka budownicza Ekonomiczna, wraz z przygotowaniem do porządnego układania Anszlagow, czyli regestrow budowniczych, przez P. Riedla młodszego, Konsyliarza tajnego budowniczego, we Wtorek po południu od godziny 3. do 4. we Środek przed południem od 10. do 11. w Piątek po południu od 3. do 4.

8.) Budownictwo Miejskie, wraz z informacją, iak mają być układane regestry budownicze, przez P. Gentz Professora i Inspektora budowniczego, we Wtorek po południu od godziny 2. do 3. we Czwartek po południu od 2. do 3. w Sobotę przed południem od 10. do 11. — Procz tego zaś uczniom budownictwa dawana będzie osobna informacya w miejscach gdzie są fabryki budowy, najmniey dwa razy co tydzień po południu.

9.) Wiadomości o korytach czyli łożyskach rzek i stawach, wraz z informacją, iak w zachodzących w tej mierze okolicznościach regestry budownicze układać należy, dawana będzie przez P. Riedla starszego tajnego Konsyliarza budowniczego, w Poniedziałek przed południem od godziny 10. do 11. we Czwartek od 10. do 11. w Piątek od 9. do 10.

10.) Wiadomości o szluzach, portach, mostach i drogach, wraz z nauką układania regestrow w tej mierze potrzebnych, przez P. Gilly Konsyliarza tajnego budowniczego, w Poniedziałek przed południem od godziny 9. do 10. we Czwartek od 11. do 12. w Piątek od 10. do 11.

11.) Dzieła sztuki budowniczej z krytyką, przez Pana Hirt Konsyliarza Zadownego; we Wtorek, Piątek i Sobotę po południu od godziny 3. do 4.

12.) Ryunki regestru przez Nauczycielow przy Akademij Kunstow szczególniej na to przytych i postanowionych we Środek i w Sobotę przed południem od godziny 9. do 12. i po południu od 2. do 4.

13.) Ryunki Architectoniczne i Maszyn; przez P. Gilly Professora i Inspektora budowniczego, w Środek przed południem od godziny 11. do 12. a łącznie z nim dawać będą tego gatunku lekcye PP.

a) Meimicke Inspektor budowniczy we Czwartek po południu od godziny 2. do 4. w Piątek od 2. do 4.

b) P. Schlötzer Inspektor budowniczy, w Poniedziałek przed południem od godz. 9. do 12. we Środek od 9. do 12.

c) P. Mandel Inspektor budowniczy, w Poniedziałek przed południem od godz. 9. do 12. we Środek od 9. do 12.

d) P. Rösel Nauczyciel Rysunkow we Czwartek i Piątek po południu od godz. 2. do 4.

14.) Rysunek Mapp Sytuacyjnych, przez P. Jahn Inspektora budowniczego, w Poniedziałek po południu od godziny 2. do 4. we Wtorek przed południem od 10. do 12.

B.) Od dnia 1. Kwietnia do ostatniego Września:

1.) Arytmetyka, Algebra, Geometria Elementarna, przez P. Grün Professora, w Poniedziałek przed południem od godziny 11. do 12. we Środek i Sobotę od 8. do 9.

2.) Sztuka Miernictwa polnego i Nivelowania, przez P. Jahn Inspektora budowniczego, w Poniedziałek, Środek i Piątek przed południem od godz. 9. do 10. — Procz tego dwa razy co tydzień po południu odprawiane będą ćwiczenia miernicze w polu; a nauka rysunkow sytuacyjnych trzy razy na tydzień, to jest: w Poniedziałek przed południem od godziny 10. do 12. we Wtorek i Piątek po południu od godz. 2. do 5. przez tegoż samego nauczyciela.

3.) Skład szczególnych części budowli wraz z nauką o oddzielnych robotach rzemieślnikow budowniczych, przez P. Becherer Konsyliarza Nadwornego budowniczego we Wtorek, Czwartek i w Sobotę przed południem od godz. 10. do 11. Procz tego uczniom budownictwa dawana będzie osobna informacya praktyczna w miejscach fabryk budowniczych po południu. (Reszta potym.)